

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI *equitem, commentarii* VOX URBIS *possessorem et administratorem*
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA	IN ANGLIA	IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICAЕ SEPTEMTR.	IN GERMANIA	IN CANADA
Apud GESETHNER ET WOLF	Apud BURNS AND OATES	Apud FRIDERICUM PUSTET	Apud FRIDERICUM PUSTET	Apud LIBRAIRIE GRANGER FRÈRES
VARSAVIAE POLONIAM Rakowskie Przedmiescie, 15	LONDON W. 28, Orchard Street.	S. Sedis, Apost et S. Rituum Congr. Typogr. NEW YORK 52, Barclay Street.	S. Sedis Apost et S. Rituum Congr. Typogr. RATISBONAE in BAVARIA	MONTREAL 1699, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

DE SINARUM REBUS.....	P. Rossani.
LATIAE MUSAE IN SAECULARIBUS VICTORIS HUGO.....	P. Angelini.
IN SANCTUM MARIAE NOMEN.....	I. Battanius.
VETERIS MONUMENTA ROMAE. De Thermis Diocletianaeis.....	G. P.
FRIDERICUS COGNOMINE MAGNUS CUM NAPOLEONE COMPARATUS.....	A. Costaggini.
DE «SYMBOLISMO».....	Senior.
FABULAE SELECTAE FONTANII A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE.....	Fr. Xav. Reuss.
DE GERMINANTIBUS ET FLORIBUS ANIMADVERSIONES NOVAE.....	M. Lani.
ANNALES.....	Propoplicola.
AENIGMATA.....	Fr. Littner.

In secunda operculi pagina:

PROSPECTUS NOVAE SUBNOTATIONIS COMM. VOX URBIS A KAL. IULIIS
AD EXPLETUM ANNUM MCMII.

In tertia operculi pagina:

PER ORBEM.....	Forfex.
EPISTOLARUM COMMERCIIUM.....	A secretis.

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

M CMII

Ciapponi Franciscus et Soc.

OFFICINA

ANAGLYPTIS, GEMMIS CONCHISQUE CAELANDIS

PRAESERTIM IN REDDENDIS FIGURIS

PHOTOGRAPHICE EXPRESSIS

TEMPERANTIA IN PRETIO — DILIGENTIA IN OPERE

ROMAE — VIA SISTINA, 129 — ROMAE

IBER (vulgo "ALBUM")
praecipua Urbis referens, pulchritudine insignis atque, commentarii *Vox Urbis* moderatore iubente, expresse conflatus, apud eundem commentarii administratorem, ROMAE, VIA ALESSANDRINA, 87, ven. lib. 1.50.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

ROMAE — Via Alessandrina, 87

**PROSPECTUS NOVAE SUBNOTATIONIS
A KAL. IULIIS USQUE AD EXPLETUM ANNUM MCMII.**

(Vid. in secunda operculi pagina).

FIGURAE URBIS ROMAE

ARTE PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE

COLLECTIONES VARIAE ET NUMERO ET PRETIO

Veniant apud eum. VOX URBIS Administratorem.

URBIS E IANICULO MONTE PROSPECTUS

(m. 1.10 X 0.24)

qui sociis commentarii VOX URBIS dono datus est,
venit singillatim L. 2.50

apud eum. VOX URBIS Administratorem.

SI QUES PLURA REQUISIVERIT HUIUS PROSPECTUS EXEMPLARIA
EA MINORI ACCIPIET PRETIO.

Sociis qui in Nordica America versantur vehementer commendamus quod a Sodalibus Carmelitis novissime institutum est ac regitur

COLLEGIUM SANCTI CYRILLI

ad liberalem eandemque Christianam et nostrae aetati aptam institutionem iuvenibus comparandam.

Prospectus studiorum et regularum, quae collegium moderantur, petatur ab ipsius Collegii Preside, 6413 Star Avenue (Woodlawno) — Chicago, Illinois.

LE LAUDI LATINE IL CANTICO DEL SOLE

S. FRANCESCO D'ASSISI

S. Maria degli Angeli, presso Assisi, tip. della Porziuncola, 1897

Hoc libello praeter venustam praefatiunculam a Paulo Sabatier, viro rei longe peritissimo, conscriptam, continentur laudes latinae cum interpretatione italica, *Canticum Solis*, necnon illa *Speculi perfectionis* capita, quae *Cantici* originem exponunt, aliaque permulta. Libellum, quem proxime alii subsequuntur ad parvam *Bibliothecam Franciscanam* comparandam, Iulius Salvadori, litteris tradendis doctor egregius, maxima edidit cura. Romae apud commentarii *Vox Urbis* Administratorem venit L. 0.50, in pauperum levamen.

PHILIPPUS VITI Eques MARMORARIUS

ROMAE - Via Alessandrina N. 51, 52 - ROMAE

Affabre sculpsit quae sunt ad simulacra, altaria, sacella, aediculas, uti patet ex operibus erectis aut reffectis in Basilica Lateranensi, Liberiana, Laurentiana extra muros, Transtiberina, Eudoxiana, etc.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

DE SINARUM REBUS.

RERUM PUBLICARUM fata iam nova nostris gentibus in ultimis Orientis terris maturant, dum nostra vexilla pariter atque negotia iter non tam sponte initum, quam arcta cogente lege assumptum pede incitato calcant. Silent quidem tormenta bellica; at non morantur eventus; perturbationum enim seditionumque causas, quae mox in bellum proruperant, armis et vinculis avulsas radicibus affirmare non possumus. Quae immo imposita sunt populo vectigalia graviora, ut pretium restitutae pacis nostris gentibus solvatur, in nostros omnes advenas odium populare magis magisque inflaverunt.

Sed ut rerum in Sinis condicio iuste intellegatur, pauca supra repetere iuvat.

Constat Russos ut Mandchouria provincia potirentur iamdiu anhelasse, quod anno MDCCCXCV aperte emicuit, cum Portum Arthur in Flavo mari eiusque sinum occupavere. Siberianus enim Vladivostokensis sinus, glacie plerumque interclusus, ineptus classi agenda habebatur, quum contra nova exoriretur in dies utilis loci necessitas ob inquietam Iaponensium ambitionem, eorumque bellicas vires terra marique longe auctas atque ordinatas.

Peropportunitatem itaque visum, vix atque novissima Sinensium pugilum exarsit seditio, copias in finitimum regnum immittere. De re autem videbatur pactionem quamdam veluti tacitam Russos inter atque Sinenses intercessisse, quod clarius patuit, cum, capta Pechini urbe atque legatis ab hostibus ereptis, rogationem in coetu legatorum statim Russi obtulere de urbe derelinquenda atque reducendis copiis ad Tien-tsin littus, dum ipsi Ci-li e provincia primi proficiscuntur. At e Mandchouriae finibus, iam Cosacorum equitatu undique vastatis, numquam recesserunt; quin etiam ferro illo itinere potiti, quod Angli posuerant e Ci-li provincia in Siberiae fines, tunc autem novo terrori deseruerant, per provinciam omnem castra metantur, geminumque ferreum iter elato in aggere deducunt, ne umquam a fluvialibus irruptionibus intercipiatur, neve deficiat iter celerimum, quo Cosacorum turmae in finitimum imperium, data occasione, descendere queant.

Foedus autem, quod cum Sinensibus ictum praedicabatur ut e provincia Russi excederent post restitutam late et ubique pacem, effectum quodammodo ad anxietates aemulorum tollendas videtur. Advelitationes illic enim atque seditiones frequentissimas ad nostros usque dies audivimus, incerti quidem utrum verae an maius elatae; securi eas ad libitum posse incitari ac fieri maximas.

Sed tamen eventum evolutio potius fato quam hominum voluntate successit; bellumque in ultima Africa maxime in re valuit. Angli enim, qui antea, veluti primo agmine, milites suos ad littora Sinensium attulerant commerciaque promoverant, Africano illo diuturno bello coacti sunt protinus morari, ita plane ut quoties Anglorum Russorumque pugnarent ex adverso consilia, aemulis Angli cesserint. Ultro itaque oblata ab iis in coetu legatorum rogatio ne Sinensium fines pro tempore violarentur; quod placuit pariter amicis atque aemulis uno suffragio censere. Ecquid mirum? Russi Mandchouria provincia satis superque habebant, eoque magis quod uni e Sinarum rebus certam utilitatem acceperant.

Attamen, rerum statu expertis Anglis oportuit foedus palam inire cum Iaponia gente recentem humanitatem consequuta; simul Russis Gallisque tempus advenit sui quoque foederis pandere mentem; inde nudata fronte hinc inde foederatae gentes sese ad invicem vigilant atque aemulantur.

Iamvero Asiaticae res simili arte diriguntur atque moventur, qua Europaeorum negotia inter duplex et triplex foedus divisa videmus; ibi enim, prouti apud nos, bina foedera, ad invicem pugnancia, pacem, quoad licebit, continebunt.

Sed ut clara habeatur rerum condicionis horum diurna notitia, iuvat propius utriusque foederis rationem et momentum brevi ad trutinam revocare. En itaque Anglorum maritima vis ingenti manu a Iaponiis sociis aucta; en portus tutissimi optime patentes; en optime instructa classis suis navigiis accedens: additur quoque exercitus paratus prope ad bellum, cui primas ferme in Orientis litore nemo auferet. Iaponii

invicem gaudent anglica auctoritate et anglicis divitiis, ut optatis forte terris Coreanis tandem aliquando potiantur. Ex adverso Gallorum classis eorumque exercitus in meridionalibus Sinarum provinciis haud modico auxilio Russicis conatibus erunt.

Ceteras gentes quod attinet, praenotandum primum Americanos legatos exemplo temperantiae et patientiae omnibus fuisse, cum de pacis condicionibus statuendis actum est, ab iisque primum suos milites reductos fuisse ad Philippinas insulas, ubi nimium ferme bellum sustinendum adhuc flagrabat. Germani nemini patet quid moliantur, quid sibi velint. Erantque eorum copiae, pro longinquitate gentis, maximae, quippe quae ad viginti fere millia militum excreviscent; manent in Sinensibus locis fere omnes, neque aperta satis magistratum mens est qua de causa tantus exercitus, post restitutam pacem, extra patriae fines commoretur. Post Germanorum vestigia, atque omnium consilia sequenti Itali haerent animo et ausu; oportuit enim nobis extremo loco advenientibus ceterorum placitis subscribere, atque desideriis potiundae Sinensium regionis nonnullae prorsus valedicere, ne fines imperii laederentur, quod erat una mente constitutum. Nihil profecto Italae restat, quam ut sollertem quietamque oeconomicam explicationem promoveant, quae suo tempore certos fructus inter ceteras nationes sit allatura.

Rebus sic stantibus id concludere licet, post bellum Sinense omnia esse in pristinum restituta, praeter Sinensium aerarium, quod, impositis vectigalibus gravissimis, pessima fata premunt. Bellum enim illud quod productum tandem est, si iter contra Pechinum urbem atque legationum aedes recuperatas exceperis, soluto imperio unaquaeque gens — candide fateamur — imperatoris sui arbitrio duxit, quum imperium, quod Waldersee Germanico legato in universos milites traditum est, nihil aliud quam vana species exstiterit. Nihil itaque, quod optime fieri poterat, factum dici potest, omnia contra in peius reversa. Sinensem imperatorem et matrem anfangentes nemo persequutus est, nemo reduxit ad urbem; nemo intulit tantum Sinensibus terrorem, ut mandata eius satis venerarentur, quae, parum licet, mutarent gentis mores, et indolem, et vitam.

AD MAGIS MAGISQUE
"VOX URBIS", COMMENTARII PROPAGATIONEM AUGENDAM
NOVA INDICTA EST SUBNOTATIO

A KALENDIS IULIIS USQUE AD EXPLETUM ANNUM MCMII
(NUM. XIII-XXIV).

UT ACCEDERE OMNES POSSINT

SUBNOTATIONIS PRETIUM CONSTITUTUM EST:

Libel. **2,50**; Mar. **2**; Sch. **2**; Rubl. **1**; Cor. **2 $\frac{1}{2}$** .

Qui insolita, gratuita paene, huius con-
sociationis ratione frui volunt, nulla inter-
posita mora, *nomen suum cum pretio recto tramite*
mittant ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM

COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM,

ROMAM, via Alessandrina 87.

IN SANCTUM MARIAE NOMEN

*Suaue cordi quam meo
Tuum, MARIA, Nomen est!
Ab hoc Nomine profluit*

*Quae mi cumque voluptas.
Quales mihi pulcherrimae
Petuntur inde imagines!
Qualis alma cupidinum in-
ardet excita flamma!*

*Te, Mater, ut primum polo
Subrisit Eos, invoco;*

*Te, quum Sol iuga montium
Lustrat, oceanumque:
Teque invocanda sic agor,
Sic efferror sublimer, ut
Ut prae gaudio in aethere
Rear Numini adesse.*

*Nocturna per silentia
Identidem te nuncupo,
Meque splendor amabilis
Circum fulget obortus.
Nomen tuum simillima est
Imago lucis candidae,
Longe quae tenebras fugat,
Meque illuminat intus.*

*Persaepe transvolantibus
Auris id ipsum credidi;
Orā ex opposita mihi id
Ipsam reddidit Echo.*

*Tunc prata, tunc silvae simul
Lymphaeque et herbae et flosculi
Te propter, MARIA, in novos
Excitantur amores.*

*MARIAM ubique admurmurant
Aqua, fluente rivulo;
MARIAM algida rupium,
Hortulique tepentes.
Mirā interim dulcedine
De te loquuntur omnia
Dium Nomen amantibus,
Ter quaterque beatis.*

*Ubi vel unum cordium
Amore non plenum tui?
Quod hinc labium, haud sonans
Te, formosa MARIA?
Silescit interdum tuus
Ignis sub arcto pectore;
Verum, se simul explicat,
Dulces exit in hymnos.*

*Canit MARIAM poenitens
Valle in reducta, fuscum
Membra quem lacrimae iuvant,
Quem suspiria pascunt;
Statimque latus, abstinet
Flendo, inque risum vertitur:
Videt ceu astra patescere,
Visuque haeret in illo.*

*MARIAM in alto navigans
LEO serenus concinit,
Seu venti posuere, seu
Vastum fluctuat aequor.
Quod si procellae sidera
Atrā occultant caligine,
Oriri aspexit ex Dea
Lucem fulgidiorem.*

*Clausae repostis aedibus,
Dicatae IESU Virgines
Alternò modulamine
Canunt dulce MARIAM
Sic, ut putentur Alites
Delapsi ab aula caelitem
Huc melos resonare, quo
Semper illa resultat.*

*Es, o MARIA, tu sonus
In oribus gentium,
Iamque rebus in asperis
Pene deficientum.
In te levamen est viro,
Quem morbus urget anxium;
In te pax, ubi denique
Coepit funere mergi.*

*Nomen tuum fragrantia
Quae recreat, vox caelica
Suavem ossibus implicans
Ignem, melleque manans;
Speique pignus aureae,
Castique amoris symbolum,
Cordiumque micantium
Flamma et gaudium Olympi.*

*O Mater, o fons dulcium
Intaminate affectum,
Tu mea a teneris eras
Cura, tu meus ardor.
Ubi ergo me Deus velit
Seculi tenebras linquere,
Vocem te prius, oh! vocem,
Ac dein lumina condam.*

(Ex italico carmine Ios. PERAGALLI).

IOANNES BATTANIUS.

VETERIS MONUMENTA ROMAE.

De Thermis Diocletianaeis.

QUUM sit in animo veteris monumenta Romae prouti quadringentis circiter abhinc annis apparebant passim exponere, secunda quippe fortuna ad nostras pervenere manus, iam ab inde quaerentes huiusmodi, quae illis temporibus imagines rerum chartis praelo tradebantur, sicut nuper de Mole Adrianae gratum intuentibus fecimus (1), qualis ante expugnatam a copiis Caroli V Hispaniarum regis urbem, vel illos circa annos erat, ita nunc de Thermis Diocletianaeis optimum ducimus scribere, et aedificii rudera exhibere, antiqua ad unguem reddita imagine, et aliquid subiicere, quod tanti monumenti historiam instaret (2).

Integram plateam, cui nunc « Termini » nomen, (ita vocem *Thermae* vulgus corruptit), rudera quae coram adhuc reliqua sunt, insuper exedram hodierna porticu superimpositis aedibus circumscriptam, et quantum spatii est ab aditu turriformi antiquorum horreorum, postea poenalis carceris, denique, nempe modo, scholarum, ad Sancti Bernardi templum, Diocletiano et Galerio Augustis iubentibus thermarum occupabant, quae anno supra trecentesimo secundo coeptae sunt aedificari; anno reparatae salutis autem CCCV-VI, aedificiis pro tanti operis magnitudine omni cultu perfectis, iuxta marmoream inscriptionem ibi repertam, (3) a Diocletiano, Maximiano, Augustis, a Constantio, Maximo, Severo, Caesar. nobilissim. consecratae sunt, et « felices thermarum » appellatae, Romanis-que et Diocletiano Numini dicatae. Haec apud Nibby (4). Malpica autem nobis auctor est a Constantio et Galerio primum publico usui summis omnibus festisque traditas.

Quidquid hac de re sit, unum superest egregium eas Diocletiani nutu fuisse erectas, « felices » fuisse nuncupatas; insuper et « Diocletianas et Maximianas », modo simul una, modo ad libitum nominantium, praestitisse amplitudine Antoninis, Neronianis, ceteris denique; tales fuisse, quae locum dare possent tribus millibus ac trecentis civibus balnea simul aduentibus; novem et sexaginta pedes patuisse in fronte, totidem in agro, quatuor pedum millia ducentos et septuaginta et sex pedes in circuitu; magnificentia super omnes huiusmodi excelluisse; suprema floruisse laude in omnibus, quae luxum, sumptum, voluptatum omne caperent genus, tum quae ad relaxandam animam, tum quae ad corpus delectandum esse possent.

Tribus quodammodo zonis constabant. Exterior continebat gymnasium, bibliothecam, quippe Ulpia Traiani translata huc fuit, palaestras, theatrum, auditoria; interior exedras, equirias, seu ad obequitationem campos ludosque equestres, et similia, athletarumque arenam, gymnorumque ludorum; intima natatoria, balnea, recessus. Quae meridiem spectabat frons, erat eodem tempore vestibulum ac theatrum scenice constitutum fabulis recitandis, aedesque habebat litteris destinatas, poetisque recitaturis carmina quotidiana auditoribus. Hinc et inde rotunda

(1) Cfr. an. V, n. III.

(2) Imagines a Marco Sadeler excussas nobis ultro obtulit Iosephus Haas eques, cui publicas gratias iterum tribuimus.

(3) Cfr. MAZZOCCHI, *Epigr.*, 14.

(4) NIBBY, *Roma antica*, vol. II.

Quare eadem iam obatacula contra Europaeos perdurant, quae antea stabant: Imperatricis viduae superbia, magistratum fraudolenta calliditas, odium populi. Imperiali ille iuvenis, cui reddere auctoritatem concordii consilio legati gentium statuerant, quum sollemnes reditus dies celebrarentur sub matris solio, tanquam pupillus tremens, in scabello consedit; dumque anus illa callidissima legatorum uxores ad regiam invitavit atque monilibus aureis et gemmis donavit, iam iam pugilum sicciorum manipuli ubique coalescent iterum, partem tanta potestate plene proxime evasuri.

P. ROSSANI.

LATINAE MUSAE

IN SAECULARIBUS VICTORIS HUGO.

ANNU ab ortu Victoris C, non gallicae tantum, sed latine quoque musae salutarant, aliae quidem plura minus canoris versibus, aliae stupore, aegritudine, obscuritate et summo labore ardentis contentis, seu potius ampullis, cum multipedibus verbis ad vulgi stuporem quae-

Victoris Hugo, eiusque praecursoris Gabrielis, quae sit poetica virtus, in tanto amplexu statu obstatum patitur civilium, aliis in laudem, aliis in reprobationem. Ad latinum potius Gabrielis interpretem me convertam, Alafridum, non tam ut eius versus admirer, quam ut arguam enatum incredulitatemque patientiam. In laudem de latine reddendo carmine ita ait: *quod in vertice collocasset* *et in inviolabilem illamque, qui dictaturam* *etiam quendam super aevae aetatis ingenium,* *etiam humanitatem: qui suam plane rationem* *etiam quod formae suam poetici numeri genus* *etiam: qui ideo ab antiqua, vel optimorum,* *etiam quod in eo repertum, quum propter gran-* *dis verba, etiamque sententiae, tam propter* *superbiam quandam artis asperitatem. Sed quem-* *cunque denique in hispani ingenii historia is* *est occurrentis locum, ea non sunt eius car-* *mina, aut ego fallor, quae possint latine verti* *possunt. Quod ut facilius intellegatur, tentabi-* *mus, quoniam istius sermonis natura foret, Ga-* *bricelli carmina poetis comprehendere, utentes* *inardum istius A. Bartoli verba.*

Ode igitur uti videtur, epinicia pleraque, tribus partibus constat, quarum media rem propositam facinus evoluit; extremae duo ad occasionem condendi carminis pertinent.

Pars prima canendum virum proponit, quasi alterum Amphionem. Nam, ut hic arcis thebanae conditor:

videm iam fretus optare adibusque canoris, *cum Fato, tum celsi et cultus in praeterea genti* *multis insignem portis excivit et aris;*

haud secus Victor Hugo exegit opus, « arcem verborum aeternam, quae cuncta amplectitur ». Hanc arcem coluere senes « memores sine fine malorum », hanc bellatores, hanc pueri et virgines; hanc cura vigil sub nocte viros aetens

« per saxa domosque solos... ferventi corporis aestu »; hanc denique

... scelerum facies instructa potenter in omnes *unguibus et rostris, oculis quae certet et alis.*

Equidem arcem istam verborum, quasi Noe arcam, ingredi poterat ille quoque versus: *Cum Fato, tum sollerti et ruiturae in praelia genti;* sed quod productior esset, fuit ei consistendum in limine.

Iam qui locus, quae gens Victori Hugo imponet honores? — « Sacra gens Dantis... aeterni custodia libri... capitolino de vertice sertum ingens tollat huic reduci, quasi novo Prometheo:

... ac ore tibi, ut melloribus annis, *Gloria! ter verbum resonet, nam tempora vincens* *et reges, redit miram qui condidit arcem* *Titan; laetitiam et dulces adducit amores,* *invocat atque idem scythicas testantia poenas ».*

Alter, seu media, pars habet viri laudes, in eaque Gabriel prius hominem nunciat, deinde poetam. Hominem quidem Gallia extorrem, Promethei similem « igniferentis », cui satius est se rupi vinctum vigilare, quam servire tyranno; hominem e rupe circumspicientem « reboans magna ululatu aequor », quo tempore

... nubes immota doloris *crebra sinum tacito pendebat in aere nimbis,* *eundemque expectantem dum pateat in patriam* *reditus, ubi:*

... illius Fatum, quod iam procul esset, *haec terram scelerum plenam, et cum labe, cruoris* *verba coegerunt premere et calcare superbam.*

Itaque in Galliam redit vere gallicus civis, quod ipse omnem suae gentis complecteretur laudem, quidquid nobile habet aut « Arduenna silvis profundis obsita: aut claro Provincia caelo... aut tacitis Britannia velis candida », aut belatrix eademque festiva Burgundia, aut gratia Phocensium, qui ad Massiliae oras appulerunt.

Haec de homine; multo maiora de poeta, quem dicit nullis patriae finibus contineri:

Omnia sed capit ille; illius continet orbem *pectus, quod radios creat atque hos accipit idem.*

Est is poeta, « cuius cum fiat spiritus oris, saeculorum pulvis tollitur et cuncta adolvit »; cui loquenti

umbras et manes tumuli atque arcana recludunt; *eius cogitata et voces erumpunt quasi leones* *per temporum silvam:*

Elicit unda silet voces, commentaque rumpunt *per saeculi silvas velut in sua bella leones.*

Est is poeta qui, consensu monte, alloquitur ventos, aquilas turbamque relinquit latrantem, cruor et lucrum cui haud displicet, urbem et meretricem.

Post haec ipse Hugo loquens inducitur, sublime somnium enarrans; « novit namque omnia vates », quemadmodum in Vergilio Proteus:

Seit peritura, novam quae spes dant omnia novit *addita, quaeque dabunt mundo nova pulchra dolenti.*

Cadunt igitur vetera; cadit tyrannus « nullo heu suffultus haerede; nec inde pastor abest sine lege, notam cui tempus inussit ». Subeunt

... regum ordo cohorsque *pontificum, Procerum, sua qui mendacia norunt.*

Tandem

torquetur gladius obscuraturque tias, *et diadema cadit; franguntur vincula, cessat* *supplicium: magnae sit Gloria magna Parenti.*

Tertia pars Romam revertitur, ut poscat honores viro. « Quas nos incendere taedas, quosve rogos deceat Victori Hugo turribus ornato, capitolia summa petenti? Clamet Roma: Italiam Italiam! » Hugo enim « Dantis ab ore Italiam Italiam didicit ».

Haec summa totius carminis, in quo latine interpretando A. Bartoli forte sibi proposuit Gabrielis ipsum vultum referre et album et atrum quam fidelissime. Hinc factum reor ut multa minus videantur perspicue reddita ex confuso et perturbato verborum ambitu; versus autem nonnulli aut incompositi, aut certe insuaves, praesertim ob frequentiores hiatus; ut hi, praeter adductos:

— *Eumenidumque facem! Patriam! Patriam! rite* *[ciebant.]*

— *Turaque cum luctu manus aspernata minaces.*

— *Illius effligem gentes exstare vident. « Quis...*

— *Et bibit admota, ut vates, ad labra manu, dum...*

— *Ut faber, in quo artem aequaret iactantia, stultus...*

— *Vestiet: in foribus numquam clausis, homo ubi* *[intres]*

— *et maneat, ait, haec omnes inscripta legent; hinc...*

— *Ut Deus agminum et Ille, « dabo tibi, clamat eo-* *[rum]*

— *duritiem vineat quae frontem...*

— *Dulcetimum quod labiis sonet in mage sanctis* *nomen...*

Pauca nunc de operis titulo, qui sic exhibetur.

IN VICTOREM HUGO

PRIMO AB EIUS ORTU SAECULO EVADENTE

MDCCLII * MCMII * CARMEN

GABRIELIS NUNCHI

Latine reddidit ALAFRIDUS BARTOLI

Collocatio verborum in secundo versu, perspicuitati videtur officere, praesertim quum constet, nomina haec « ortus, initium » habere saepe adiunctum « primum », ut: « primo statim initio — primos ortus ». Itaque ambiguum fit, utrum sit intellegendum, « primo ab ortu », an « primo saeculo ». Nonne planius dici poterat: « evadente primo saeculo ab eius ortu? » Quamquam, verbum hoc « evadere » haud aptum existimo denotando temporis cursui. Inest enim in eo verbo significatio conatus aut vitandae aut assequendae alicuius rei, quemadmodum in his:

Sed remeare gradus superasque evadere ad auras, *hoc opus, hic labor est;*

itemque: « casus evaserat omnes ». Nec satis video cur forma participii praesentis adhibeatur in saecularibus exacto saeculo celebrata. Equidem verba haec « saeculo evadente » idem valent ac « saeculo ad exitum properante »; seu potius, iuxta traditam verbi vim, « saeculo tentante fugam ».

Ceterum, quo ingenio doctrinaque pollet A. Bartoli, multo poterit de suo proferre felicius quam de alieno thesauro. Nec est cur vestigia premat novissimae Arcadiae, infantis utres et male ferientis aures, Vergilii et Horatii numeris entritas, is qui et latinis de metris diligentissime scripsit (1), et non ex uno poetico certamine primos honores tulit.

PETRUS ANGELINI.

(1) A. BARTOLI, *La lingua e la metrica di Virgilio*. Pistorii, ex officina I. Flori, a. MDCCLX.

super pavimenta signante menses et horas, quod opus Lalande adlaudat tamquam perfectissimum, ornatissimum, et in omni huiusmodi maximum. Praeclaras habet tabulas templum, simulacra insignia. Quae domus Contemplantium Monachorum erant, nunc in alium conversae sunt usum, in museum scilicet. Atrium dignum visu est, centum ex columnis porticu nobile, Bonarrotii eiusdem opus. Atque huius manu olim creditae solo dicuntur cupressus altissimae, quae in medio germinant atrio.

Haec dixisse licuit, immo cumulas ad recordationem tantarum rerum rursus ciendam, non quidem ad omnia, quae dicenda essent, absolvenda.

G. P.

FRIDERICUS COGNOMINE MAGNUS

CUM NAPOLEONE COMPARATUS (1).

QUAVIS aetate certum est pugnas omnes atque proelia magis imperatorum peritia quam militum virtute esse superata; sed constat pariter maximas victorias imperatoribus contigisse, qui illud praesertim re exercuerint: « Considera primum, deinde aude »; quique discriminis tempore iuxta suam mentem firma manu milites moderati, optimum quidquid esse novissent sequuti sint.

Quas profecto animi dotes maximi duo recentioris aetatis duces Fridericus, Borussiae rex, et Napoleon, Gallorum imperator, omnino ostenderunt. Quapropter ipsa ducendi belli ratione aliquid simile uterque portendit, etsi, pro re nata, varie deinde in pugna egerint. Variarum enim sunt pro singulis bellis temporum, locorumve conditiones, armorum species, gentium virtus atque ingenium, et utriusque bel-lantis opes.

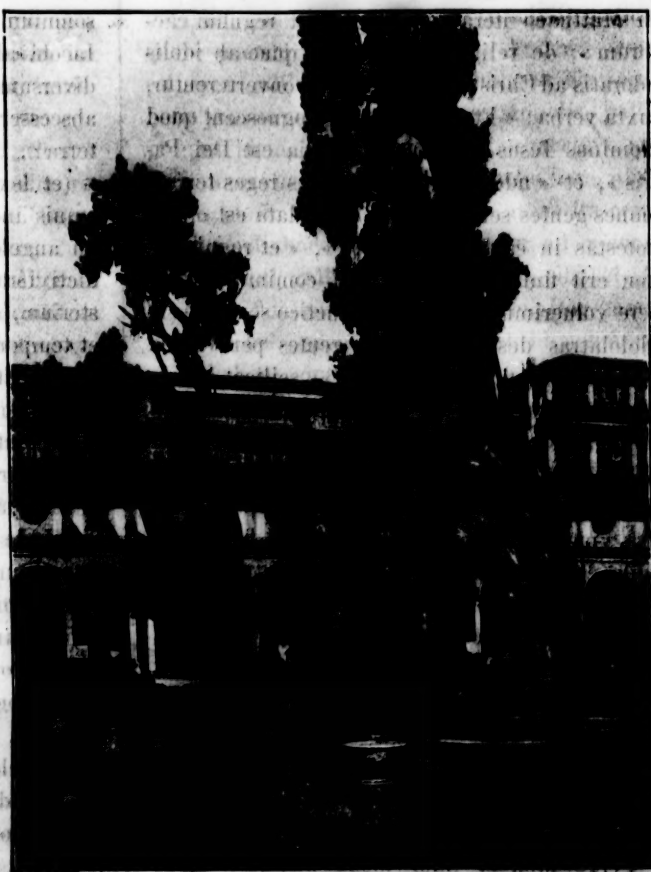
Quodsi tamen artem, qua duces illi exercitus suos duxerunt ad pugnam inspexeris, utrumque videbis eo consilio semper egisse, ut

(1) Cfr. germanicum comm. *Deutsche Revue*, mense Maio MCMII, et italicum *Minerva*, vol. XXII, n. 24.

hostium copiis quovis pacto primi occurrerent proeliandique copia facta una simul delerent.

Iamvero Fridericus ille, unus inter suae aetatis imperatores, hanc bellandi rationem esse optimam sensit iustamque fecit, ita ut pleraeque pugnae eius ad belli eventum maximae evaserint ac lucida mente paratae atque directae; quod immo ipse forte clarius mente intuebatur et proponebat actu, quam Napoleon, cui quidem in re auxilio quoque fuerunt hostes ipsi, quippe qui incerti plerumque animo, vel inter sese aemuli suam operam parum expeditam aut unitam revelarent. Fuitque pariter summis his imperatoribus commune consilium, ut cum forte a nimis hostibus se circumcaptos viderent, eorum agmina singula congrederentur impetu maximo, et paululum saltem repellerent: quod si tueri sese cogerentur omnino, non id inertia facerent, sed contenderent ut perquam inquietis motibus hostes lacerarent, statimque, data occasione, in eos vicissim concurrerent. Belli via, quae calcanda melius videretur, summis apicibus primum statuebant; cum vero res postularet, omnia mutabant, ut maximam utilitatem ex rerum eventibus assequerentur.

Similia in ipso pugnandi actu uterque cavebat. Friderico Borussiae regi id erat praesertim mos, ut hostem cogeret qui ad pugnam iniquissimo loco descenderet, inopinato manus cum ipso consereret acriter; raro tamen subsidiarias cohortes retinere poterat, ob copiarum exiguitatem. Napoleon quoque pugnandi rationem constituebat; at pro prima tantum pugnae facie, quae mutaretur deinceps, iuxta hostium motus atque proelii variam fortunam. Ipse itaque multis in locis proelium committebat, usquedum,

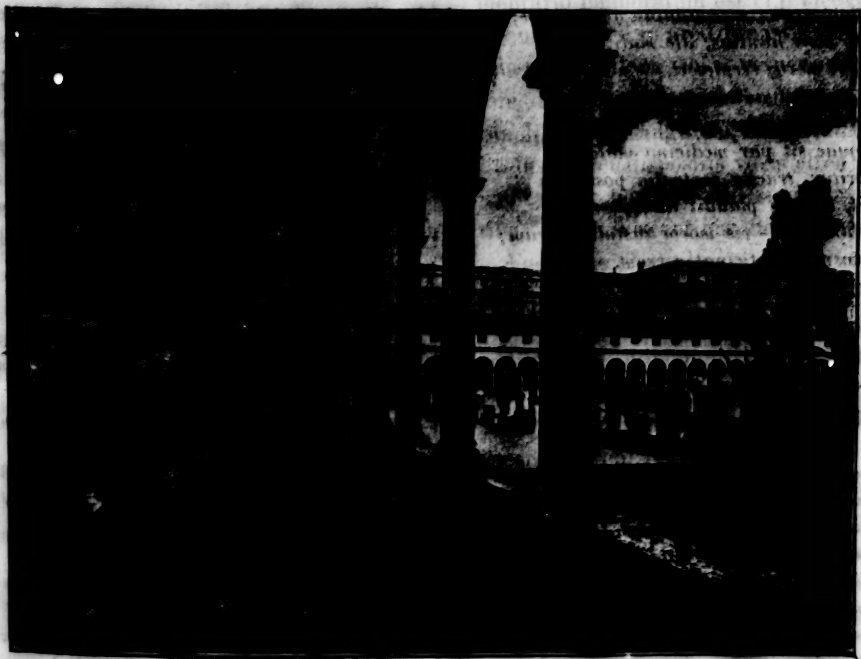

Cupressus quae vulgo a Bonarrotio satas dicuntur in cavedio coenobii ad Thermas Diocletiani. (Photographice expresserunt Fr. ALINARI, Florentiae).

cognito hostium defectu atque minus tuto loco, in eos vi maxima compulsaret, idque tam certo oculi ictu tamque prompto consilio, ut vere mirabilis in re evaserit. Emicuit pariter maxima ducis virtus constantia, qua, post superatos hostes, maximos fructus victoriae victos persequendo cominus adipisceretur, cui minus saepe intendit Fridericus. Iamvero nemo aequavit adhuc celeberrimum illud Napoleonici equitatus iter, qui, Ioachimo Murat duce, post victoriam ad Auerstädt Varsaviam usque per ducenta fere passuum millia vix uno atque dimidiato mense pervenit, et fusos hostes undique dissolvit.

Si quis tamen quaesiverit, uter sit maior habendus dux, Fridericus an Napoleon, pro multitudine atque magnitudine victoriarum gallicus imperator primas tenet; sed contrarium omnino censendum si prudentiam respexeris, quae magnum imperatorem decet; ea enim maxima in Friderico fuit, quippe qui exiguis militibus atque undique ab hostibus longe praevalidis circumventus suum regnum firmo pede dilatavit et quasi conditor suae gentis existit; nulla contra in gallico Alexandro, qui superbia paene incredibili ductus, etsi tot triumphos reportasset, sese gentemque suam in magna discrimina adduxit.

A. COSTAGGINI.

Porticus coenobii ad Thermas Diocletiani, nunc civitatis museum. (Photographice expresserunt Fr. ALINARI, Florentiae).

DE "SYMBOLISMO" (1)

Aggrediamur itaque argumentum, quod in superiore numero proposuimus.

Stellae, luna, sol caelestia corpora sunt, nec usquam, nisi in caelo, videmus. Agitur ergo, cum de Christo in Ioseph inducto agitur, de regno, quod Christus ipse indicat per illa verba toties

(1) Cfr. num. sup.

Thermae Diocletiani prospectus exterior qui erat saeculo XVI.
(Latus ad Africum).

[illegible]

gustiis ac sollicitudinibus; omnia ferme de tanto aedificio conciderunt. Haud aliter atque amphitheatrum, ceteraeque thermae, hae quae magis a nucleo resurgentis urbis distabant, tamquam fodinae marmorum caementorumque habitae sunt Scimus inde ablatas ducentas et ultra columnas, praeterea vim simulacrorum ingentem, ac formam aedificii, quae adhuc in fundamentis et ruderibus et reliquiis perspicua erat, a Palladio architecto mirifice relatam et expressam.

Iamque ad annum MDLXI ventum erat; mil-
lennium vastationum, et neglectus, et ereptio-
num nondum exterminare potuerant, et unde-
viginti aulae plus minusve direptae adhuc resta-
bant, quas inter integra pinacothecae media, et
integri fornices, qui a solo ultra nonaginta pe-
dibus eminebant, quos immanes ipsae imma-
niores columnae monoliticae ex porphyreo orien-
tali, quod granitum vocant, 72 palmis altitu-
dine, viginti tribus circuitu, sustentabant, quas
mole territus nemo a loco dimovere ausus erat.
Michael Angelus Bonarroti saepius ea per loca
solitarius deambulans, terribilibus cogitationibus
caeptisque suis simile quid requirens in hor-
ribili devastatione illa (atqui octogesimum et
sextum agebat annum!), ardentibus oculis illa
considerabat digna Michaelangelo. O si... At eo
tempore Antonius De Luca, sculus sacerdos,
Pium IV rogabat uti illas ruinas sibi templum
ibi SS. Angelis excitaturo concederet; futurum
inde ut aliquid superesset saltem de tanto ae-
dificio tot Martyrum sancto manibus et cruce
et lacrymis, religione locum consecrante ac
tuate.

Pius IV e Medicea gente erat; qui quidem Leonis X aemulatus gloriam et animum Bonarrolio credidit operam. Arsit iuvenili robore, virili virtute senex immensa, et, servatis ferme omnibus, templum ex aula fecit; tantum pavimentum exstulit, octo circa palmis a veteri strato, ne mucorem gigneret, ne exitiosum aut insalubre venientibus precatum vel visum esset. Plausit Pius, Roma plausit; nihil enim reviviscenti pinacothecae deesse a veteri videbatur.

At Vanvitellius architectus, Biglii Cardinale
acciente, et opus committente, non horruit Bo-
narrotiae operae violentas inferre manus, et
mutatis portis, et additis quibusdam cachinnis
pulchritudinem minuit, magnificentiam exte-
nuavit. At quamvis ea fecerit, quae non licuisset,
nihilominus templum mirabile semper est, cui
Franciscus Bianchini meridianam addidit. sole

Thermarum Diocletiani prospectus exterior qui erat saeculo XVI
(Latus ad Atavulum).

scire potest brevissimum tempore, quo tanta simul
tanta, tanta, perfectio erit. Ac tamen sidera
ingentia turbantibus ambulant absculorum re-
fugi. Solus propterea, traditione monente, actio-
nem Martyrum, rem confirmantibus, Christianos
illi ad opera publica damnatos audorem, la-
crymas sanguinem immensis operibus effu-
diunt. Quadraginta Christianorum millia tradun-
tur illic ab anno CCCIII ad CCCVI ingemuisse.
Quos colit Ecclesia Romana Martyres, Largus,
Griscus, Sisinnius, Saturninus, Smeragdus, quo-
rum ad cetera delegamus lectores, hic opus dam-
natis inter verbera, et ungulas, et lora et sti-
mules acutos fratribus in Christo impendebant;
inde, quoties vesana sanguinis rabies spectan-
tes in Flavio cives invaderet, et « Christiani
ad hostias! » requirerentur, inde, inquam, quasi

lamentantis: « Matribus suis dixerunt (filii): ubi est triticum et vinum?, cum deficerent quasi vulnerati in plateis civitatis, cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum » (1), ad unguem refert conditionem populorum in Ecclesiis, quae nefario scelere, a Catholica et Apostolica Romana desciscentes, Eucharistiae mysteria, dispensationem, veritatem et auxilia a miseris sustulerunt. II° Humilis herbula granum initio est, ubi primum nempe germinaverit; nec ab herbulis aliis, quae passim nascuntur, longe distat; nec a farre, ab hordeo, ab avena, nisi scitus agricola sit, ferme distinguitur.

Habes itaque eximiam Christi nascentis et adolescentis imaginem....

SENIOR.

DE GERMINANTIBUS ET FLORIBUS

ANIMADVERSIONES NOVAE (2).

Argui et nos, propiore tempestate, plura ex-
perimur, quibus inquieti, iracundi, excan-
desimus ferme gratuito, intolerabiles, et fortasse
intolerandi sumus. Apud agricolas muscae im-
portuniores iumentis, culices mordaciores prae-
nuncii sunt pluviarum, turbinum et procellarum;
atque apud agricolas et non agricolas, rusticos
nempe et urbanos, praenuntiant eadem recur-
rentes ex artritide olim suscepta dolores, aut ex
olim fracto osse, quamvis restituto, et capitis
dolor, et gratis cursitantes ludentesque feles,
et coxantes ranae, et in volatu ovantes gut-
ture corvi, et plura huiusmodi idem monentia.

Tria reliqua capita enuntiabo, quae talia
sunt ut penitus iucundissima videantur, et
quasi propositis interrogationibus respondebo:
— I. Verumne est, et, si verum, qua de causa
plantae quamplures certas habent periodos, cer-
taque tempora quibus florent et gestire quasi
videantur, tempora solemnibus ritu et fide magna
hactenus observata et in posterum pariter ob-
servanda; rerum quippe omnium auctor Deus,
etiamsi luderet in orbe terrarum cuncta compo-
nens, praeceptum tamen posuit, quod nemo ex
hominibus rebusque praeteribit? — II. Verum-
ne habebitur inter plantas exerceri indepreca-
biles inimicitias, morte inimici tantummodo et
exterminio restringendas; exerceri benevolen-
tias, amicitias; auxilia mutua rependi? Et, si
vera haec, — experientia tamen iam inde rata,
tectaque, sartaque passim habentur, — quomodo
germinantis vitae principia, animae, ut ita dicam,
taliter sentiunt, et sentitis obtemperant amoribus,
odiis? — III. Numquid exploratum tutumque
erit inter animantia quaedam et quasdam plantas
aliquid dilectionis interferri, qua sibi quasi cer-
tatim auxiliantur, aliquid inesse aversionis, qua,
dum admittunt animalia quaedam, excludant
et repellant alia; inesse insuper in iis quasi
sensum aliquem, quo lucem diligant, et in hanc
porrigantur e tenebris latibulis, quo oppor-
tuna sibi quaedam arbores quaerant, nocentia
refugiant, quo in aquas, quae optant, ferantur,
ab aquis, quae abhorrent, divortant? Denique
rectene ferunt alias delectari musica sonisque
gaudere iucundiores factas, prodentes florum

suorum calicem et aperientes, alias moestam
exoptare, alias funebrem musicam et plenam
lacrimis, alias dissona quaeque cantamina ita
detestari et abominari, ut languescant initis,
morianitur productis?

De iis quae primam quaestionem attinent
non modo affirmamus, sed et lubet nomina re-
rum adducere, ut quisque ea, quae scribimus,
suis possit oculis et consideratione probare. Enu-
mero. Hedysarum strobiliferum haud aliter ac
mimosa pudica noctu foliola erigunt, demittunt
autem interdiu. Linum suos habet flores, qui
mane primo patentes caerulea maris caelique
imitantur; at ubi ventum sit ad meridiem, con-
trahunt calices, et quasi inter virides frondes
semet abdere videntur, tragopodonis pratensis
veluti exempla moremque sequens. Leontodon
taraxicum, vulgo « dens leoninus », sexta ante
meridiem hora patet; inter quintam horam et
sextam a meridie contrahit sinum, et quaeque
abdit, prorsus aliud a mesembryanthemo nocti-
floro, cui ritus est a septima ad vespertinas
horas divitias manifestare suas, septima vero
crastina claudere; proximum vero huic me-
sembryanthemum rubrocinctum circa meridiem
expanditur; duas vero tantum post horas folia
concludit. Iasminum, quod nocturnum dicitur,
adiectivum hoc sibi comparavit quia ad oca-
sum solis flore gestit multicolore, multiplex;
redeunte luce solis, penitus contrahit folia, et
suos occultat colores. Quem latent campanulae
omnem propemodum per colorum speciem mi-
grantes ab albo ad violaceum fere atrum? At-
qui et hae, umbris venientibus vespertinis, exsul-
tant aperto calice; redeuntibus radiis, apertae
concludunt. Sunt et florent pulcherrimi, campe-
stres plerumque, quibus saxa, radera, rupesque
nihilominus iucundiora sunt, violacei colore,
exigui calice, at copiosissimi floribus ita, ut
vix foliolis videndis relinquunt locum, et stro-
matis in morem demittant sese parietem ve-
lantes. Hos populorum pietas vulgo appellat
ventunore, quia eadem, qua mortuus est Christus
hora, concluduntur penitus, et delitescunt. Deni-
que botanicis notum est Linnaeo placuisse quos-
dam flores ita disponere, singulos hora emicantes
propria certa, ut XXIV horas diei integri flo-
rentium vice designarentur; et in hoc ipso Com-
mentario memoratum est (1) Vicovarii, floriculto-
rem viridarii in aere dynastis Bolognetti-Cenci
fuisse, qui aulam, ubi a vespere usque ad noctis
fere dimidium conveniebant dynastae, dynasta-
rum liberi, consanguinei, et spectabiliores oppidi,
ita instrueret dispositis vasis circa parietem per
mensas, ut noctis horae singulae ab erumpen-
tibus et reviviscentibus floribus enuntiarentur.

Facta haec, explorata sartaque, neque tole-
rantia dubium. Quenam ergo causa? Apud
plures datur multum et adscribitur luci, soli,
radiis, quae aut nonnulli flores amant, aut abhor-
rent; sed haec minime respondet facto causa;
nam occur iasmina illa noctu florentia, quia
lucem horrent, et tamen in aulis florent per-
spicua luce perfusis? Alia igitur quaerenda
ratio sufficiens et universalis est, qua recurren-
tes hi effectus probentur. Magnetismi terrestres
fluminibus num adscribas? Adscribe, si tantus
amor; at ignotum ignoto explicabis. Quapropter

rectius aperte fateberis haec esse in arcanis
naturae, quae hactenus nemo rescivit, potius-
quam puerile aliquid proferas. Eadem causa
est, qua gallicinium statutis habetur certisque
horis nocturnis, neque tamen singulis gallis
prorsus idem, sed ex hisce aliis cucurrit un-
decima, ex. gr. ante dimidium noctis hora, alius
ipsa nocte in media, alius ultra; atque ita certa
cucurriendi haec hora singulis est ad momen-
tum, ut qui gallus horam canendi sibi elegerit,
eam fideliter servet ad mortem. Hoc autem
negotiis suis opportunissimum et idoneum ru-
stici habent, quorum sicuti sit perpetua neces-
sitas relinquendi lectulum, puta hora tertia, et
gallum domi possideat quarta hora canentem,
vicinum rogat de horologio illo vivo tertiam
horam notante, et de commodando, sive de com-
mutando postulat, et obtinet, tradens gallum
suum vicini rebus et vigiliis canendis fortasse
magis idoneum.

Altera pars argumenti nostri quaerit utrum
reapse inter germinantia sint odia, sint amicitiae,
sint benevolentiae, sint similitudines, et quo-
modo germinantes animae talia sentiant. Re-
spondeo monens prae ceteris ne malo nominum
usui assuescamus, ne abrepti significatione so-
noque vocabuli ea tribuamus, quae nimia sunt,
vel ea minuamus, quae ex integro debeantur.
Hinc aliud est esse simplex, seu « existentia », quae
in materia rudi habetur, qualia sunt saxa,
metalla et huiusmodi; aliud est vitae princi-
pium, quo germinantia pollent, et crescunt; aliud
est anima, qua animantia, pecudum omne genus
spirant, moventur, agunt; aliud est spiritus, in
homine constituens unum quid corpori animando
aptum. Hinc procul amoveantur, quae parum
scite et proprie minus feruntur voces, quibus
id anima germinans improprie dicitur, quod op-
time principium germinans, vel germinantis vi-
tae principium diceretur. Notatis hisce, affir-
mamus esse inter plantas quosdam effectus, qui
in animantibus, in hominibus amicitiae, bene-
volentiaeque iuventis animae trahentisque tri-
buntur. Plura exempla afferre possumus; paucis
contenti erimus, unde lector cognoscat ex un-
gue leonem. Sedulo in haec rustici cavent;
nam si in campo fabis consito pernicies illa,
— at quam pulchra florens! —, nascatur, quae
« herba flammea » apud agricolas dicitur, apud
eruditos *orobanche*, quot circum fabae sunt mi-
nui, decrescere, arescere, mox illa orobanche
nefaria, foecunditate mirabili, radices, semina
undique conicere, cuncta occupare, urere omnia;
et nisi colonus prompta et immisericordi manu
labem pessimam evellerit, eradicaverit, et com-
busserit, in metendas fabas conelamatum est.
Gramen, quis neget?, sata frumenta, etsi laeta,
virentia, strangulat indeprecabiliter, ideoque
adversus hoc agricolae bella aeterna gerunt,
ferro et igne saevientes. Amicae vitibus ulmus,
amygdalus, cerasus, quas vitis amplexa iucun-
dissime extollitur, mirantibus illis per proprios
crescere ramos.

novas frondes et non sua poma.

Cur non eadem dicemus de ilice, de cupressu,
de quereu, de pinu, de nuee, quae postrema
ita est inimica germinanti cuilibet, ut omne
ferme subnascens, aut in quod porrigatur eius
umbra venefica, inficiat gratum quamvis oleat,
haud aliter atque upas omne, quod vivit, ha-

(1) *Thren.*, c. II.

(2) *Cfr. num. sup.*

(1) *Confr. an. V, n. IV, in tertia operculi pagina scriptum
d. V., cui titulus: Novus de horis monens.*

ROMAE IN ITALIA

in stabili mercium ostentu Lutetiae Parisiorum constituto

eiusque possessor equestri dignitate est exornatus,

praestantissimum hoc esse de re Italicum opificium.

*Res per omnes orbis regiones nullo iuventium
impendio exportatur.*

PRAEMIUM constituo praeclaro illi viro, qui Viatoris collegae notitiam aliquam ad me afferat. Hic enim, ubi mensis Augustus super-venit, sese, ubinam nescio, occultavit, nullum sui vestigium relinquens, neque relicturus pro-fecto, donec ventorum flatu nimii temperentur calores. Macte virtute esto, qui te unum amans infelicem me longo itineri eique gravissimo committis!

chinae, quae aëris temperiem efficit frigidam
satis et amoenam ubique. Dicitur enim cras-
sus aer, animal ac in Moorianam machinam sit
inductus, pulvere, umore, omnibusque extra-
neis rebus purgari, inde, nullo machinae motu
adhibito, homini, tunc sane besto, communi-
cari, qui spiritu ad libitum ducere hunc pur-
um aërem queat, seque inter Alpium resina-
tas arbores, vel caerulei maris mediis in undis
reputari.

Ad Versalias castris positis gallici milites coram tiro nibus scholae militaris a Sancto Cyro nuncupatae cuniculo agendo sese exercebant. Ecce autem ex improvise insuetus tubae sonus

Sistiani in oppido fodina producitur, unde lapides ad opera Tergestini portus eruantur. Ut sublimespectaculo gauderent, quod fossore sinstruxerant ad montis partem diruendam, invitata convenerat magna hominum multitudo. Fit lapsus ingenti plausu; at simul voces auxilium vocantes ad sidera tolluntur. Quid? Adstantium nonnulli aëre « cianydrico » ex pyrograna evoluto exanimati ceciderant; eorumque sortes brevi aequant misericordes illi, qui primi ad opem ferendam accurrant; ipsi enim sua vice pestiferis profluviiis absumuntur.

O utinam una haec fuissent horum dierum mala! Pestilentia enim in Aegypto, in Sinis, in Russia urit; urit Vulcani rabies, quae Toriscinam Iaponiam insulam erumpentibus ignibus delet omnino.

In Gallia pariter... Sed ut Mooriana aura
fruar aliquantum sinatis, quaeso: ceterum cum
novae aerumnæ mihi narrandæ sint, nonne
ipsi vos qui legitis silentium ultro mavultis?

FORFEX.

Cl. v. FR. PAL... , Prosta⁹iov. - Nova aenigmata accepimus. tibi⁹ue gratias referimus. Fontanii fabulae in volumen suo tempore rediguntur, prouti tuis multorumque sociorum est in optatis. Quae de altera milesia fabula proponis videbimus num ad effectum perduc⁹i possint.

Cl. v. LUD. RE..., **Massiliae**. - Solve... et
repete!

A SECRETIS.

